

1. Нека је $(X, \mathfrak{M}, \mu)$ простор с мером. Нека је $\mathfrak{N} = \{N \in \mathfrak{M} \mid \mu(N) = 0\}$ и

$$\overline{\mathfrak{M}} = \{A \cup F \mid A \in \mathfrak{M} \text{ и } F \subseteq N, \text{ за неки } N \in \mathfrak{N}\}.$$

а) [3] Доказати да је $\overline{\mathfrak{M}}$ σ -алгебра и да важи $\mathfrak{M} \subseteq \overline{\mathfrak{M}}$.

Дефинишимо $\bar{\mu}(E) = \mu(A)$, при чему је $E = A \cup F$, где $A \in \mathfrak{M}$ и $F \subseteq N$, за неки $N \in \mathfrak{N}$.

б) [3] Доказати да је $\bar{\mu}$ добро дефинисана функција на $\overline{\mathfrak{M}}$ и да је $\bar{\mu}(A) = \mu(A)$ за све $A \in \mathfrak{M}$ (тј. да је $\bar{\mu}$ екстензија мере μ).

в) [3] Доказати да је $\bar{\mu}$ мера на $\overline{\mathfrak{M}}$.

г) [3] Доказати да је мера $\bar{\mu}$ комплетна.

д) Доказати да је $\bar{\mu}$ јединствена комплетна екстензија мере μ .

ђ) Ако је $E \in \overline{\mathfrak{M}}$ такав да је $\bar{\mu}(E) = 0$, доказати да постоји $B \in \mathfrak{M}$ такав да је $\mu(B) = 0$ и $E \subseteq B$.

Примери д) и ђ) су бонус у вредности од 5 поена.

2. а) [12] Израчунати $\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^{2022} n \cdot e^{\frac{-nx}{1+2021x}} dx$.

б) [3] Да ли низ функција $f_n(x) = n \cdot e^{\frac{-nx}{1+2021x}}$ има интегралбилну доминанту на сегменту $[0, 2022]$?

3. [15] Доказати да је

$$\int_0^1 \frac{\ln t}{\sqrt{t-t^2}} dt = (-4) \cdot \left(1 + \sum_{n=1}^{+\infty} \frac{(2n-1)!!}{(2n)!!(2n+1)^2} \right).$$

4. [8] Нека $f \in L^p([0, 1], m)$ за $1 < p < +\infty$, при чему је m Лебегова мера. Нека је q такав да је $\frac{1}{p} + \frac{1}{q} = 1$. Израчунати

$$\lim_{n \rightarrow \infty} e^{\frac{n}{q}} \int_0^{\frac{1}{e^n}} |f| dm.$$

Напомена: У угластим заградама је наведено колико сваки задатак носи поена. Време за израду задатака је 180 минута.

1. а) Покажимо прво $\mathfrak{M} \subset \overline{\mathfrak{M}}$. Нека је $A \in \mathfrak{M}$ произвољан скуп. Пошто је празан скуп подскуп сваког скупа, онда важи $\emptyset \subset N$, за произвољни скуп $N \in \mathfrak{N}$. Тада је $A = A \cup \emptyset \in \overline{\mathfrak{M}}$.

Покажимо да је $\overline{\mathfrak{M}}$ једна σ -алгебра:

1) $\emptyset \in \mathfrak{M} \subset \overline{\mathfrak{M}}$.

2) Нека је $E \in \overline{\mathfrak{M}}$ произвољан скуп. Треба показати $E^c \in \overline{\mathfrak{M}}$. Пошто је $E = A \cup F$, при чему важе претпоставке из поставке задатка, онда је $A \cup F \subset A \cup N$, па је $(A \cup N)^c \subset (A \cup F)^c$. Важи

$$(A \cup F)^c = (A \cup N)^c \cup ((A \cup F)^c \setminus (A \cup N)^c).$$

Покажимо да ово разлагање задовољава услове за припадност $\overline{\mathfrak{M}}$. Прво имамо $(A \cup N)^c = A^c \cap N^c \in \mathfrak{M}$. Даље важи $((A \cup F)^c \setminus (A \cup N)^c) = (A^c \cap F^c) \cap (A \cup N) \subset F^c \cap N \subset N$. Дакле, ово разлагање задовољава тражене услове, па важи $E^c \in \overline{\mathfrak{M}}$.

3) Нека је $E_n \in \overline{\mathfrak{M}}$, за све $n \in \mathbb{N}$. Треба показати $\bigcup_{n=1}^{\infty} E_n \in \overline{\mathfrak{M}}$. За свако $n \in \mathbb{N}$ важи $E_n = A_n \cup F_n$, за неко $A_n \in \mathfrak{M}$ и неко $F_n \subset N_n$, где је $N_n \in \mathfrak{N}$. Тада важи

$$\bigcup_{n=1}^{\infty} E_n = \bigcup_{n=1}^{\infty} (A_n \cup F_n) = \bigcup_{n=1}^{\infty} A_n \cup \bigcup_{n=1}^{\infty} F_n.$$

Пошто је $\mathfrak{M}$ једна σ -алгебра, онда важи $\bigcup_{n=1}^{\infty} A_n \in \mathfrak{M}$. Даље, пошто је $\bigcup_{n=1}^{\infty} F_n \subset \bigcup_{n=1}^{\infty} N_n$ и

$$\mu\left(\bigcup_{n=1}^{\infty} N_n\right) \leq \sum_{n=1}^{\infty} \mu(N_n) = 0 \text{ онда важи } \bigcup_{n=1}^{\infty} N_n \subset \mathfrak{N}. \text{ Дакле, } \bigcup_{n=1}^{\infty} E_n \in \overline{\mathfrak{M}}.$$

б) Важи $\bar{\mu}(A) = \bar{\mu}(A \cup \emptyset) = \mu(A)$. Треба показати још да функција $\bar{\mu}$ не зависи од избора разлагања скупа $E \in \overline{\mathfrak{M}}$. Дакле, ако је $E = A_1 \cup F_1 = A_2 \cup F_2$, за неке скупове $A_1, A_2 \in \mathfrak{M}$ и скупове $F_1 \subset N_1, F_2 \subset N_2$, где $N_1, N_2 \in \mathfrak{N}$, треба показати да је $\mu(A_1) = \mu(A_2)$. Важи $\mu(A_1 \cup N_1) = \mu(A_1) + \mu(N_1 \setminus A_1) = \mu(A_1)$ и слично $\mu(A_2 \cup N_2) = \mu(A_2)$. Даље је $A_1 \subset A_1 \cup F_1 = A_2 \cup F_2 \subset A_2 \cup N_2$, па на основу монотоности мере μ следи $\mu(A_1) \leq \mu(A_2 \cup N_2) = \mu(A_2)$. Слично се показује $\mu(A_2) \leq \mu(A_1 \cup N_1) = \mu(A_1)$. Дакле, $\mu(A_1) = \mu(A_2)$.

в) 1) $\bar{\mu}(\emptyset) = \mu(\emptyset) = 0$.

2) Треба показати $\bar{\mu}\left(\bigcup_{n=1}^{\infty} E_n\right) = \sum_{n=1}^{\infty} \bar{\mu}(E_n)$, за произвољне дисјунктне скупове $E_n \in \overline{\mathfrak{M}}$. Пошто је

$E_n = A_n \cup F_n$, за све $n \in \mathbb{N}$, онда је $\bigcup_{n=1}^{\infty} E_n = \bigcup_{n=1}^{\infty} A_n \cup \bigcup_{n=1}^{\infty} F_n$, као што је горе показано. Следи,

$$\bar{\mu}\left(\bigcup_{n=1}^{\infty} E_n\right) = \mu\left(\bigcup_{n=1}^{\infty} A_n\right) \stackrel{*}{=} \sum_{n=1}^{\infty} \mu(A_n) = \sum_{n=1}^{\infty} \bar{\mu}(E_n),$$

при чему једнакост $*$ важи зато што је μ мера.

г) Нека је $E \in \overline{\mathfrak{M}}$ произвољан скуп такав да важи $\bar{\mu}(E) = 0$. Треба показати да ако је $S \subset E$ произвољан подскуп, онда важи и $S \in \overline{\mathfrak{M}}$. Посматрамо произвољно разлагање скупа $E = A \cup F$, при чему је $F \subset N$ и $\mu(N) = 0$. Пошто је $A \cup F \subset A \cup N$ и $\mu(A \cup N) \leq \mu(A) \cup \mu(N) = 0$ онда важи $A \cup N \in \mathfrak{N}$ па скуп E можемо разложити и на следећи начин $E = \emptyset \cup (A \cup F)$. Тада је

$$S = \emptyset \cup (S \cap (A \cup F))$$

и важи $S \cap (A \cup F) \subset A \cup F$, при чему је $A \cup F \in \mathfrak{N}$. Дакле, $S \in \overline{\mathfrak{M}}$.

д) Претпоставимо да је мера λ комплетна екстензија мере μ . Докажимо да је $\lambda = \bar{\mu}$. Најпре, како је λ екстензија μ , то је $\lambda(A) = \mu(A)$ за све $A \in \mathfrak{M}$. Ако је $F \subseteq N$ за неки $N \in \mathfrak{N}$, тада је $F = \emptyset \cup F$ па је $\lambda(F) \leq \lambda(N) = \mu(N) = 0$, па је $\lambda(F) = 0$ (овде смо користили да је λ комплетна

мера па можемо измерити F , као и да се λ и μ поклапају на $N \in \mathfrak{M}$). Узмимо сада $E = A \cup F$, $E \in \overline{\mathfrak{M}}$. Тада можемо претпоставити да је $A \cap F = \emptyset$ (просто, ако нису дисјунктни посматрајмо $F' = F \setminus A$ уместо F и поново важи $A \cup F = A \cup F'$ и све остале претпоставке). Тада је

$$\lambda(E) = \lambda(A \sqcup F) = \lambda(A) + \lambda(F) = \lambda(A) = \mu(A) = \bar{\mu}(E),$$

при чему смо у другој једнакости искористили дефиницију мере, у трећој да се μ и λ поклапају на $\mathfrak{M}$ и у последњој дефиницију $\bar{\mu}$. Тиме смо доказали да је $\lambda = \bar{\mu}$.

ђ) Представимо $E \in \overline{\mathfrak{M}}$ као $E = A \cup F$, при чему важе претпоставке из поставке задатка. Како је $0 = \bar{\mu}(E) = \mu(A)$, то скуп $A \in \mathfrak{N}$. За B је онда довољно узети $B = A \cup N \in \mathfrak{M}$ (где је $N \in \mathfrak{M}$ из дефиниције такво да $F \subseteq N$), јер је $\mu(B) = 0$.

2. а) Најпре уведемо смену $nx = t$. Тада је

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^{2022} n \cdot e^{\frac{-nx}{1+2021x}} dx = \lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^{2022n} e^{\frac{-t}{1+2021\frac{t}{n}}} dt = \lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^{+\infty} \chi_{[0,2022n]}(t) e^{\frac{-t}{1+2021\frac{t}{n}}} dt.$$

Приметимо да је $\frac{t}{n} \leq 2022$ за $t \in [0, 2022n]$, па је $\chi_{[0,2022n]}(t) e^{\frac{-t}{1+2021\frac{t}{n}}} \leq e^{-\frac{t}{1+2021 \cdot 2022}}$, а

$\int_0^{+\infty} e^{-\frac{t}{1+2021 \cdot 2022}} dt$ конвергира па смо нашли интегралбилну доминанту и можемо применити ТДК.

Даље је онда

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^{2022} n \cdot e^{\frac{-nx}{1+2021x}} dx = \lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^{+\infty} \chi_{[0,2022n]}(t) e^{\frac{-t}{1+2021\frac{t}{n}}} dt = \int_0^{+\infty} \lim_{n \rightarrow \infty} \chi_{[0,2022n]}(t) e^{\frac{-t}{1+2021\frac{t}{n}}} dt = \int_0^{+\infty} e^{-t} dt = 1,$$

при чему смо искористили да је $\lim_{n \rightarrow \infty} \chi_{[0,2022n]}(t) = 1$ и да је $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{t}{n} = 0$.

б) Ако би постојала интегралбилна доминанта, тада би по делу под б) (за прву једнакост) и по ТДК (за другу) важило

$$1 = \lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^{2022} n \cdot e^{\frac{-nx}{1+2021x}} dx = \int_0^{2022} \lim_{n \rightarrow \infty} n \cdot e^{\frac{-nx}{1+2021x}} dx = 0,$$

јер за све $x > 0$ важи да је $\lim_{n \rightarrow \infty} n \cdot e^{\frac{-nx}{1+2021x}} = 0$ јер је експоненцијална функција јача. У тачки $x = 0$ овај лимес додуше хоће бити бесконачно, али како је једна тачка скуп Лебегове мере нула, то нема утицаја на вредност интеграла. Дакле, низ функција $f_n(x)$ нема интегралбилну доминанту на сегменту $[0, 2022]$.

3. Примена Левијевог става на претходно развијене функције $\ln t$ и $(t - t^2)^{\frac{1}{2}}$ у Тејлоров ред.

4. Применимо Хелдерову неједнакост (са коефицијентима p и q) на наведени интеграл записавши

$|f| = |f| \cdot 1$. Добијамо

$$\begin{aligned} \lim_{n \rightarrow \infty} e^{\frac{n}{q}} \int_0^{\frac{1}{e^n}} |f| dm &= \lim_{n \rightarrow \infty} e^{\frac{n}{q}} \int_0^{\frac{1}{e^n}} |f| \cdot 1 dm \leq \lim_{n \rightarrow \infty} e^{\frac{n}{q}} \left(\int_0^{\frac{1}{e^n}} |f|^p dm \right)^{\frac{1}{p}} \left(\int_0^{\frac{1}{e^n}} 1^q dm \right)^{\frac{1}{q}} \\ &= \lim_{n \rightarrow \infty} e^{\frac{n}{q}} \left(\int_0^{\frac{1}{e^n}} |f|^p dm \right)^{\frac{1}{p}} e^{-\frac{n}{q}} \\ &= \left(\lim_{n \rightarrow \infty} \int_0^1 \chi_{(0, \frac{1}{e^n})} |f|^p dm \right)^{\frac{1}{p}} \\ &= \left(\int_0^1 \lim_{n \rightarrow \infty} \chi_{(0, \frac{1}{e^n})} |f|^p dm \right)^{\frac{1}{p}} = 0, \end{aligned}$$

при чему је улазак лимеса под интеграл дозвољен захваљујући теорему о доминантној конвергенцији, јер је $\chi_{(0, \frac{1}{e^n})} |f|^p \leq |f|^p$, а $\int_0^1 |f|^p dm < +\infty$ јер $f \in L^p([0, 1], m)$.